

Kuiva-Turve Oy
Kontiomansuon linnustoselvitys, li

Kuiva-Turve Oy: Kontiomaansuon linnustoselvitys, Ii**Sisältö**

1	JOHDANTO.....	1
2	LASKENTAMENETELMÄ.....	1
3	TULOKSET	1
3.1	Linnuston yleiskuvaus.....	1
3.2	Suojelullisesti huomattavat lintulajit.....	2
3.2.1	EU:n lintudirektiivin lajit, EVA-lajit sekä UHEX-lajit.....	2
3.2.2	Luonnonsuojelulain 46§ ja 47§:n lintulajit sekä uhanalaiset päiväpetolinnut.....	2
3.3	Linnuston suojelupistearvo.....	2
3.4	Linnustollisesti arvokkaimmat alueet	3
3.5	Linnuston kannalta huomioitavat suojelualueet ja aluerajaukset	3
4	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	4
5	VIITTEET	5

Liitteet

Liite 1	Inventointialueen sijainti
Liite 2	Linnustollisesti keskeisimmät alueet
Liite 3	Kartoituslaskennan perustulokset

Pohjakartta-aineisto © Maanmittauslaitos lupanro 48/MML/10

Pöyry Finland Oy

Juha Parviainen, FM

Maastotyöt ja raportointi

Yhteystiedot

PL 20, Tutkijantie 2 A

90571 Oulu

puh. 010 33280

sähköposti etunimi.sukunimi@poyry.com

1 JOHDANTO

Kontiomaansuon selvitysalue sijaitsee Iin kunnan alueella lähellä Pudasjärven kunnan rajaa. Suo sijaitsee noin 8 km Oijärven taajamasta koilliseen. Selvitysalueen sijainti on esitetty liitteen 1 kartalla ja aluerajaus liitteessä 2. Selvitysalueen pinta-ala on n. 71 ha. Alueelle suunnitellaan turvetuotantoaluetta ja tähän liittyen alueella tehtiin kesällä 2010 pesimälinnustaselvitys. Selvitys on tehty Kuiva-Turve Oy:n toimeksiannosta.

Tässä raportissa esitetään selvityksessä käytetty laskentamenetelmä, havaittu lajisto parimäärineen sekä alueen linnustollinen suojelupistearvo. Linnustollisesti merkittävimpien alueiden rajaus on esitetty liitteessä 2 ja laskentojen perustulokset liitteessä 3.

2 LASKENTAMENETELMÄ

Laskenta suoritettiin 17.6.2010 klo 4.00-9.30 välisenä aikana. Sää laskenta-ajankohtana oli laskentaan hyvin soveltuva eli tyyni ja selkeä. Näkyvyys oli koko laskenta-ajan hyvä lämpötilan ollessa +5 - 15 °C.

Pesintäajan laskenta suoritettiin sovelletulla kartoitusmenetelmällä (Koskimies & Väisänen 1988) kertalaskentana. Selvityksen teossa huomioitiin myös Turveteollisuusliitto ry:n (2002) sekä ”Turvetuotannon lupahakemuksen luontoselvitykset” – oppaan (Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2009) ohjeistus.

Kartoitusmenetelmällä kierrettiin koko tutkimusalue systemaattisesti läpi siten, että avonaisemmillä alueilla mikään kartoitettavan alueen kohta ei jäänyt yli 100 metrin päähän laskijasta. Tutkimusalueen puustoa kasvavilla reunavyöhykkeillä tai muuten peitteisillä alueilla lähinnä selvitysalueen keski- ja pohjoisosissa kulkureittiä tihennettiin ja alueet tutkittiin vähintään 50 metrin tarkkuudella.

Kartoituslaskennassa kiinnitettiin erityishuomiota lintujen lajikumppanien samanaikaishavaintoihin, jotta varsinkin runsaslukuisimpien lajien reviirit pystyttiin erottamaan toisistaan.

Yhden laskentakerran menetelmällä ei välttämättä havaita kaikkia alueella esiintyviä lintuysilöitä tai -lajeja niiden satunnaisen liikkumisen sekä olosuhteiden vaikutusten takia. Etenkin vaikeasti havaittavat lajit saattavat helposti jäädä havaitsematta tai parimääräarvio voi olla liian suuri. Myös laskentahetkellä vallitseva sää vaikuttaa olennaisesti lintujen aktiivisuuteen ja siten tulosten luotettavuuteen. Kattavamman ja yksityiskohtaisemman tiedon saamiseksi tulisi laskentakertoja olla mielellään vähintään kaksi (Turveteollisuusliitto ry 2002).

3 TULOKSET

3.1 Linnuston yleiskuvaus

Kontiomaansuon laskennassa tavattiin yhteensä 21 lajia ja 108 lintuparia. Alueen linnuston kokonaistiheys oli näin ollen 151 paria/km². Tiheys vastaa valtakunnallisen atlaskartoituksen alueellista keskitiheyttä joka on 125-150 paria/ km² (Väisänen ym. 1998 mukaan). Lähes kaikki havaitut lajit olivat metsän yleislajeja. Lajisto kuvaa

hyvin alueen vallitsevaa elinympäristörakennetta. Laskentojen perustulokset on esitetty liitteessä 3.

Varsinaisia suolajeja havaittiin vain kolme eli liro (*Tringa glareola*), niittykirvinen (*Anthus pratensis*) ja keltävästäräkki (*Motacilla flava*). Niittykirviset ja keltävästäräkit havaittiin inventointialueen eteläosan avoimella suoalueella. Liro pesi selvitysalueen pohjoisosassa vanhalla soistuneella saraikkoniityllä.

Laskentojen runsaimmat lajit olivat pajulintu (*Phylloscopus trochilus*), peippo (*Fringilla coelebs*) ja pikkukäpylintu (*Loxia curvirostra*). Pajulintuja ja peippoja tavattiin alueella runsaasti, mikä on seurausta lajien suosimien reunametsäkoivikkojen ja pajukkojen runsaudesta inventointialueella. Inventointialueen itäpuolella virtaavan Kontio-ojan läheisyys lisää selvitysalueen biotooppirakenteen monipuolisuutta ja siten nostaa sen arvoa linnuston elinympäristönä erityisesti alueen kaakkoisosassa.

Inventointialueen ulkopuolella sen koillispuolelta tehtiin kuulohavaintoja teerien (*Tetrao tetrix*) soidinäänistä sekä joutsenen (*Cygnus cygnus*) varoittelusta. Lajeista ei tehty näkö- tai kuulohavaintoja inventointialueelta, mutta teeren ulosteita löydettiin selvitysalueelta. Laji siis käyttää myös Kontiomaansuota elinympäristönään. Myös metson (*Tetrao urogallus*) ulosteita löydettiin selvitysalueen keskiosasta eteläisimmän Käyräkummun itäpuolta. Joutsenen todettiin pesivän Kontiomaansuon koillispuolisella avonaisella suoalueella.

3.2 Suojellisesti huomattavat lintulajit

3.2.1 EU:n lintudirektiivin lajit, EVA-lajit sekä UHEX-lajit

Kontiomaansuolla tavatuista lajeista liro kuuluu EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin. Laji kuuluu myös Suomen kansainvälisiin erityisvastuulajeihin (EVA). Suomen kansallisen uhanalaisluokituksen mukaisiin lajeihin (Rassi ym. 2001) havaituista lajeista kuului käki (*Cuculus canorus*), joka on luokiteltu silmälläpidettäväksi lajiksi (NT). Silmälläpidettävät lajit eivät täytä varsinaisesti uhanalaisten lajien kriteerejä. Liro ja keltävästäräkki lukeutuvat alueellisesti uhanalaisiin lajeihin.

3.2.2 Luonnonsuojelulain 46§ ja 47§:n lintulajit sekä uhanalaiset päiväpetolinnut

Hankealueella ei tavattu luonnonsuojelulain mukaisia lajeja eikä uhanalaisia päiväpetolintuja. Hankealuetta lähimmät tiedossa olevat uhanalaisten päiväpetolintujen pesäreviirit sijaitsevat noin 4,5 km päässä hankealueen rajauksesta (Metsähallitus, Tuomo Ollila 14.6.2010).

3.3 Linnuston suojelupistearvo

Kontiomaansuon linnuston laskennallinen suojelupistearvo oli 7,30 eli 9,8/km². Pistearvo on esimerkiksi maakunnallisesti varsin vaatimaton. Suojelupistearvo jakautui tasaisesti eri lajien kesken.

Suojelupistearvoa voidaan käyttää alueen karkeana absoluuttisena suojeluarvon mittana ja verrata aluetta muihin samalla eliömaantieteellisellä alueella oleviin suunnilleen samankokoisiin alueisiin (Asanti ym. 2003). Menetelmä on kehitetty lintukosteikkoihin, joten metsä- ja suoympäristöihin sitä tulee soveltaa suuntaa-antavana työkaluna.

Soiden linnustollista arvoa voidaan suuntaa-antavasti mitata myös soidensuojeluohjelman luokituksen mukaisesti. Soidensuojelun perusohjelman (Valtakunnallinen soidensuojelun perusohjelma 1977) luokituksen mukaisia suolajeja Kontiomaansuon laskennassa havaittiin 6 lajia ja tämän mukaan selvitysalue on linnustolliselta arvoltaan vähäinen.

3.4 Linnustollisesti arvokkaimmat alueet

Kontiomaansuon suojelullisesti merkittävien lajien havainnot sijoittuivat alueen eteläosiin sekä sen pohjoisosan saraikkoniitylle. Kokonaisuudessaan suojelullisesti huomattavia lajeja havaittiin vain vähän. Linnustollisesti arvokkaimmat alueet on esitetty liitteessä 2.

3.5 Linnuston kannalta huomioitavat suojelualueet ja aluerajaukset

Valtion ympäristöhallinnon Oiva-tietokannan (2010) mukaan Kontiomaansuon selvitysalueella ei ole Natura 2000 –alueverkostoon kuuluvia kohteita, suojelualueita tai suojeluohjelmiin kuuluvia kohteita.

Selvitysalueen välittömässä läheisyydessä noin 150 metrin päässä selvitysalueesta itään suurimmaksi osaksi Pudasjärven kunnan puolella sijaitsee Litokairan Natura 2000 –alue (FI1103827). Kyseisellä Natura-alueella sijaitsevat myös Lapionsuon – Ison Äijönsuon soidensuojelualue (SSA120173) ja Ison Äijönsuon ojitusrauhoitusalue (SSO110446).

Hieman kauempana selvitysalueesta olevista suojelualueista voidaan mainita noin 9 km päässä selvitysalueesta lounaaseen sijaitseva Mursunjärvi-Lammasjärvi-Matilanjärvi-Lamminperän Natura 2000 –alue (FI1101404), johon kuuluu osittain myös saman nimisen yksityinen luonnonsuojelualue (YSA200458) ja lintuvesien suojeluohjelma-alue (LVO110239). Noin 10 km päässä selvitysalueesta luoteeseen sijaitsee Jänessuon Natura 2000 –alue (FI1101401), johon kuuluvat osittain myös saman nimiset soidensuojelualue (SSA110096) ja soidensuojeluohjelma-alue (SSO110430).

Suojelualueiden sijainti on esitetty liitteen 1 kartalla.

Kontiomaansuo ei kuulu kansallisesti (FINIBA) tai kansainvälisesti (IBA) arvokkaisiin lintualueisiin (BirdLife Suomi ry 2010).

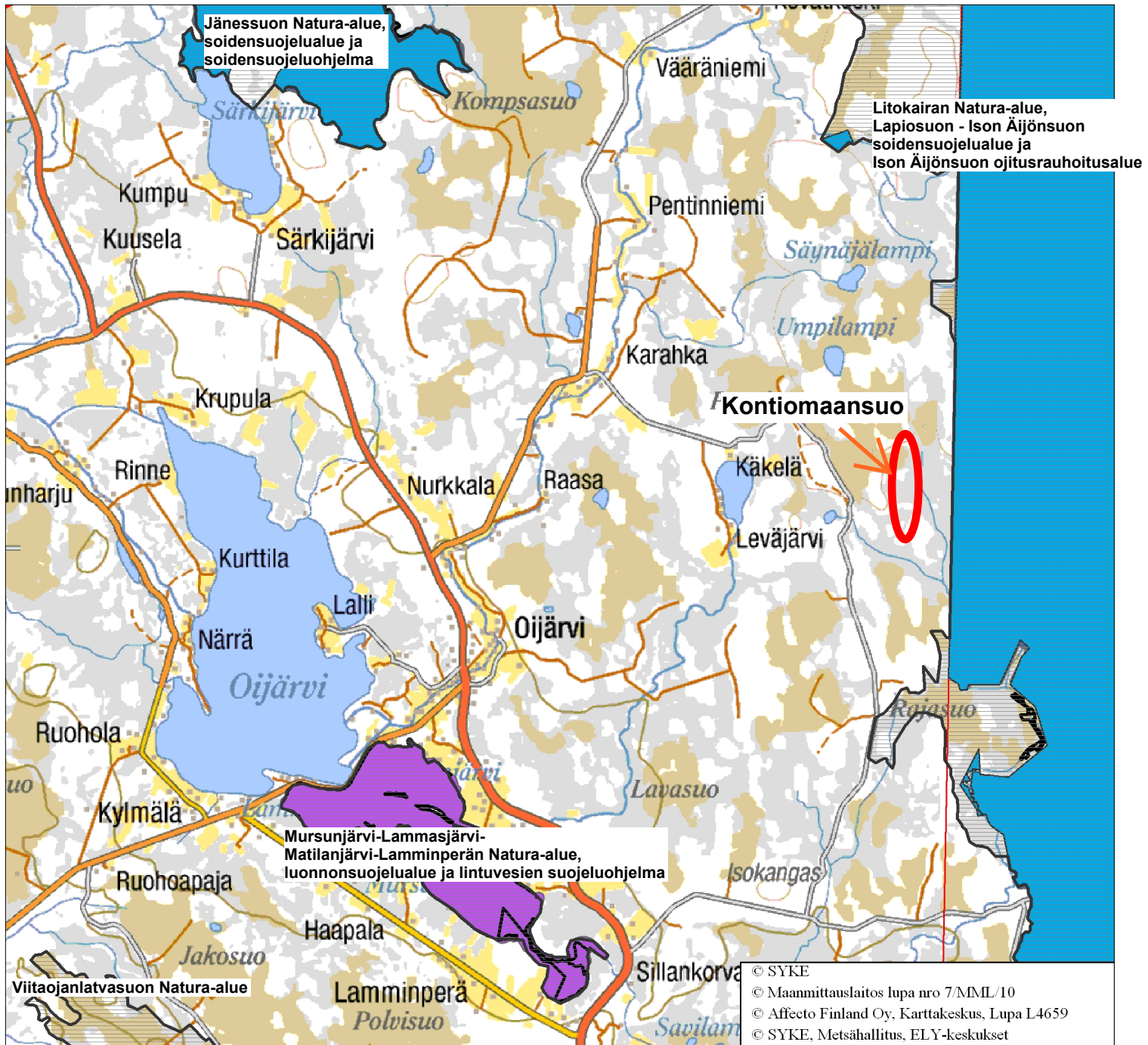
4 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Kontiomaansuon pesimälinnustoa selvitettiin kesällä 2010 kertaluonteisella kartoituslaskennalla. Laskennassa havaittiin yhteensä 21 lajia, joista kolme oli suolajeja. Hankealueen linnusto koostuu valtaosin metsien yleisistä varpuslinnuista. Suolajien osuus linnustosta oli vähäinen myös parimäärien osalta.

Kontiomaansuolla tavatuista lajeista liro kuuluu EU:n lintudirektiivin lajeihin sekä Suomen kansainvälisiin erityisvastuulajeihin (EVA). Keltävästäräkki ja liro ovat alueellisesti uhanalaisia lajeja. Kontiomaansuon linnusto on suojelupistearvoltaan varsin vaatimatonta. Soidensuojelun perusohjelman mukaisella luokittelulla kohde kuuluu linnustolliselta arvoltaan heikoimpiin kohteisiin. Linnustollisesti arvokkaimmat alueet sijoittuvat alueen eteläosan avoimelle suoalueelle sekä pohjoisosan pienialaiselle saraikkoniitylle.

5 VIITTEET

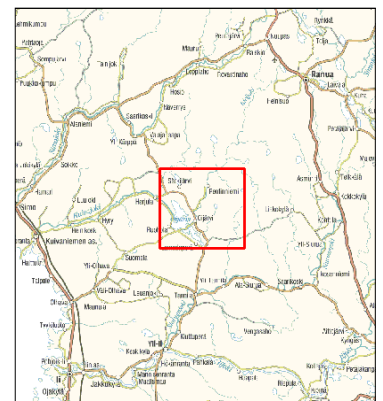
- Asanti, T., Gustafsson, E., Hongell, H., Hottola, P., Mikkola-Roos., Osara, M., Ylimaunu, J. ja Yrjölä, R. 2003: Kosteikkojen linnuston suojeluarvo. Suomen ympäristö 596. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- BirdLife Suomi ry. 2010: Suomen kansallisesti arvokkaat lintualueet (FINIBA). – www-dokumentti. <http://www.birdlife.fi/finiba/index.html>. Selauspäivämäärä 4.10.2010.
- Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988. Linnustoseurannan havainnointiohjeet. Helsingin yliopiston eläinmuseo. Helsinki.
- Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus. 2009: Turvetuotantoalueen lupahakemuksen luontoselvitykset. Työryhmän muistio 5.2.2009.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001. Suomen lajien uhanalaisuus 2000. - Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki, 432 s.
- Turveteollisuusliitto ry. 2002: Turvetuotannon ympäristövaikutusten arviointi. Ohjeita turvetuotannon luonto- ja naapuruussuhdevaikutusten arvioimiseksi.
- Valtakunnallinen soidensuojelun perusohjelma. 1977. Maa- ja metsätalousministeriö. Helsinki.
- Väisänen, R.A., Lammi, E., Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. - Otavan kirjapaino, Keuruu.

Mittakaava 1:100000

Koordinaattijärjestelmä: KKJ-yk

Nurkkapisteen koordinaatit: 7276422:3444859 - 7294722:3464259

Nurkkapisteen koordinaatit: 7284556:3459409 - 7287301:3462319

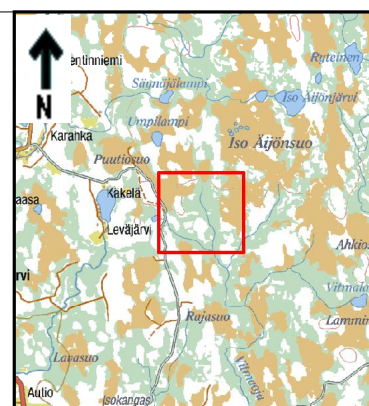
Ympäristö-ELYt
Kuntarajat

Suojelullisesti huomattavien lajien havaintojen sijoittuminen sekä linnustollisesti tärkeimmät alueet

 Inventointialue

 Linnustollisesti tärkeä alue

Kartta-aineisto: Ympäristöhallinnon Oiva- ympäristö- ja paikkatietopalvelu 19.10.2010

Kontiomaansuon kartoituslaskennassa havaitut lajit, lajien suojellinen asema, havaittu parimäärä, suojelupistearvo (Asanti ym. 2003) ja lajikohtaiset suojelupisteet. NT = kansallisen uhanalaisluokituksen (Rassi ym. 2001) mukaan silmälläpidettävä laji. AU = alueellisesti uhanalainen laji. Alleviivatut lajit ovat suolajeja (Väisänen ym. 1998 mukaan).

Laji		Havaittu parimäärä	Suojelu- arvo	Muunnettu parimäärä	Pisteet
Metsäviklo	<i>Tringa ochropus</i>	1	0,38	1,00	0,38
<u>Liro</u> (EU, EVA)	<u><i>Tringa glareola</i></u>	1	0,54	1,00	0,54
Taivaanvuohi	<i>Gallinago gallinago</i>	2	0,4	1,62	0,65
Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>	3	0,09	2,16	0,19
Punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>	1	0,09	1,00	0,09
Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>	1	0,1	1,00	0,10
Käki (NT)	<i>Cuculus canorus</i>	1	0,8	1,00	0,80
<u>Keltavästäräkki</u> (AU)	<u><i>Motacilla flava</i></u>	3	0,13	2,16	0,28
Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	2	0,07	1,62	0,11
<u>Niittykirvinen</u>	<u><i>Anthus pratensis</i></u>	6	0,07	3,51	0,25
Käpytikka	<i>Dendrocopos major</i>	1	0,19	1,00	0,19
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>	25	0,05	9,52	0,48
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	19	0,07	7,85	0,55
Järripeippo	<i>Fringilla montifringilla</i>	3	0,07	2,16	0,15
Punarinta	<i>Erithacus rubecula</i>	3	0,12	2,16	0,26
Talitiainen	<i>Parus major</i>	1	0,07	1,00	0,07
Harmaasieppo	<i>Muscicapa striata</i>	1	0,06	1,00	0,06
Hippiäinen	<i>Regulus regulus</i>	1	0,08	1,00	0,08
Pikkukäpylintu	<i>Loxia curvirostra</i>	22	0,16	8,70	1,39
Vihervarpunen	<i>Carduelis spinus</i>	10	0,11	5,01	0,55
Pajusirkku	<i>Emberiza schoeniclus</i>	1	0,13	1,00	0,13
Yhteensä		108		56	7,30